

Suomen museoliiton lausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Sivistysvaliokunnalle

Viite: Lausuntopyyntö 23.4.2020

Suomen museoliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024. Ammatillisesti hoidettujen museoiden budjetista valtion ja kuntien avustuksilla katetaan noin 80%. Tämän vuoksi museoille on erittäin tärkeää, että julkisen talouteen liittyvät päätökset ovat ennustettavia ja pitkäjänteisiä.

Museoalalla on otettu vuoden 2020 alussa käyttöön uusi Museolaki ja siihen linkittyvä uusi valtiosuusi-järjestelmä. Uudistus oli mittava ja ala on ollut tyytyväinen sen sisältöön ja siihen, että uudistus huomioitiin vuosille 2020-2023 tehdyissä valtiosuusi-päätöksissä. On tärkeää, että tehdyistä päätöksistä voidaan pitää kiinni, vaikka julkinen talous on tulevina vuosina erittäin haastavassa tilanteessa.

Museoiden rahoituksella vahvistetaan osaltaan paikkakuntien elinkeinojen palautumista erityisesti matkailu- ja palvelualoilla sekä tuetaan ihmisten henkistä hyvinvointia. Lisäksi museot ovat uuden museolain mukaisesti ottamassa entistä suurempaa roolia sivistyksen, yhdenvertaisuuden ja demokratian edistämässä. Nämä ovat tavoitteita, jotka epäilemättä ovat myös yhteiskuntapolitiittisen keskustelun keskiössä tulevina vuosina.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021-2024 on huomioitu erittäin tarpeelliset määrärahat Kansallismuseon ja Saamelaismuseo Siidan investointeihin ja toiminnan kehittämiseen. Näiden lisäksi museoalalla on meneillään lukuisia muita investointeja, joista kansallisesti merkittävin koskee Arkkitehtuuri- ja Design museon toteuttamista Helsinkiin. Museoinvestointien suuri määrä reagoi museoiden viime vuosina kasvaneeseen käyttöön ja siihen, että museo- ja kulttuuripalveluilla on aikaisempaa suurempi merkitys paikkakuntien elinvoimaisuuden ylläpidossa ja vahvistamisessa. On tärkeää, että julkisentalouden suunnitelmissa otettaisiin lausunnolla olevaa suunnitelmaa vahvempi näkemys kaikkien merkittävien museoinvestointien edistämiseen.

Ammatillisesti hoidettujen museoiden rahoituksessa veikkausvoittovaroilla on merkittävä rooli. Suunnitelmassa oletetaan Veikkaus Oy:n kulttuurin käyttöön tulouttaman rahoituksen laskevan 20 miljoonalla eurolla. Julkisuudessa esitettujen laskelmien perusteella arvioita voi pitää varovaisena ja koronaviruksen vaikutuksesta yhtiön tuloutuskyky saattaa jäädä ilman jo päätettyjen rahapelaamisen rajoitusten voimaantuloakin nykyistä alhaisemmalle tasolle. Tämä uhka on huomioitava ja mahdollisen veikkausvoittovarojen vähenemiseen on varauduttava budjettirahoitukseen tehtävillä kompensatioilla.

Suomen museoliitto on huolissaan kuntatalouden heikosta tilanteesta ja on tärkeää, että kuntien lisääntyneet ja lisääntyvät tehtävät ja muut velvoitteet huomioidaan valtiosuusi-sissa. Samalla on tärkeää varmistaa, että museoiden ylläpitoon ja vahvistamisen tarkoitettu valtion rahoitus kohdistuu museo-organisaatioille.

Helsingissä 29.4.2020

Kimmo Levä
pääsihteeri

